

مهر آموزشگاه	نام و نام خانوادگی:	نام پدر:	مدیریت آموزش و پرورش اردکان	وقت: ۹۰ دقیقه
	نام درس: علوم و فنون ادبی ۱	رشته: علوم انسانی	تاریخ: ۹۸/۳/۵	تعداد سوال: ۲۰
	دبیرستان: سیدالشهدا (ع)	پایه: دهم	شماره دانش آموزی	تعداد صفحه: ۳
	نمره باعده:	نمره با حروف:	امضای دبیر:	نمره تهریر نظر:

«مهم نیست که چند بهار زندگی می کنیم، مهم این است که بهاری زندگی کنیم.»

بخش	بارم	جواب سؤالات را با خود کار آبی در مقابل همان سؤال بنویسید.
		<p>الف - مبانی تحلیل متن، تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۴ نمره)</p> <p>۱ - جاهای خالی با کلمات مناسب کامل کنید (۵/۰ نمره)</p> <p>الف - هر چیزی که ذهن ما را به یویایی در آورد، است.</p> <p>ب - نخستین گام مؤثر در رویارویی با متون است.</p> <p>۲ - بررسی «ترکیب سازی و شکل قرارگرفتن قافیه» در یک سروده، مربوط به کدام یک از قلمروهای سه گانه زبانی، ادبی و فکری است؟ (۵/۰ نمره)</p> <p>۳ - به نظر شما آیا متن زیر می تواند نمونه ای از متن ادبی باشد؟ چرا؟ (ذکر دو دلیل کافی است). (۱ نمره)</p> <p>بهار، همین لحظه، رو به روی تو نشست است. پنجره ذهن را باز کن و به تماشای معشوق ازلی و ابدی بنشین.</p> <p>۴ - چه زبانی، زبان درباری ساسانیان و زبان محاوره و مکاتبه مقامات دولتی آنان بوده است؟ (۵/۰ نمره)</p> <p>۵ - جاهای خالی با کلمات مناسب کامل کنید. (۱ نمره)</p> <p>الف - پس از برافتادن ساسانیان نخستین دولت اسلامی ایران بودند.</p> <p>ب - به شیوه بیان هر نویسنده یا شاعر گفته می شود.</p> <p>ج - افزایش کاربرد نشانه های جمع فارسی بر جمع عربی از ویژگی های نثر دوره است.</p> <p>د - شاهنامه ابومنصوری بوسیله چه کسانی نوشته شد؟</p> <p>۶ - نخستین آثار نظم زبان فارسی بعد از اسلام ابتدا در و سپس در پدید آمد. (۵/۰ نمره)</p> <p>ب: موسیقی شعر (۶ نمره)</p> <p>۷ - با توجه به بیت زیر:</p> <p>ای به ازل بوده و نابوده ما / وی به ابد زنده و فرسوده ما</p> <p>الف - با تقطیع هجایی، مرز و نظم هجاهای بیت فوق را کاملاً مشخص کنید. (۱ نمره)</p> <p>ب - تعداد هجاهای مصرع اول و دوم را بنویسید. (۵/۰ نمره)</p> <p>ج - واژگان قافیه و حروف قافیه را تعیین کنید. (۵/۰ نمره)</p> <p>د - قافیه بر اساس کدام قاعده شکل یافته است؟ چرا؟ (۵/۰ نمره)</p> <p>۸ - در بیت زیر، حروف اصلی قافیه کدامند؟ و با تقطیع هجایی، نظم میان هجاهای بیت را مشخص کنید. (۱ نمره)</p> <p>در پیش بی دردان چرا فریاد بی حاصل کنم / گر شکوه ای دارم ز دل، با یار صاحب دل کنم</p> <p>۹ - ترکیب «دبیرستان سیدالشهدا» را با خط عروضی بنویسید (۵/۰ نمره)</p>

۱۰- تقطیع هجایی بیت زیر را انجام دهید سپس هجاها را با علامت‌های عروضی نشان دهید. (۱ نمره)
آمدی جانم به قربانت ولی حالا چرا؟ / بی‌وفا حالا که من افتاده‌ام از پا چرا؟

۱۱- ترکیب «دانش‌آموزان» را یک بار با همزه و بار دیگر با حذف همزه بخوانید و هرکدام را با خط عروضی بنویسید. (۱ نمره)
با همزه: خط عروضی: / با حذف همزه: خط عروضی:

ج: زیبایی شناسی (۶ نمره)

۱۲- در بیت زیر:

ای مهر تو در دل‌ها وی مهر تو بر لب‌ها / وی شور تو در سرها وی سر تو در جان‌ها
الف: کدام واژگان ناهمسانی در مصوت کوتاه دارند؟ نام این زیور یا آرایه ادبی چیست؟ (۱ نمره)
ب: دو نمونه واژه آرایه را مشخص کنید. (۱ نمره)

۱۳- سجع‌ها را در عبارت زیر بیابید و نوع آن را با ذکر دلیل تعیین کنید. (۱ نمره)
الهی اگر بهشت، چون چشم و چراغ است، بی‌دیدار تو، درد و داغ است.

۱۴- در بیت زیر جناس ناهمسان (افزایشی و اختلافی) مشخص کنید. (برای هرکدام یک مورد کافی است). (۱ نمره)
وقت است تا برگ سفر بر باره بندیم / دل بر عبور از سد خار و خاره بندیم

۱۵- چرا بیت زیر در بردارنده زیور لفظی ترصیع است؟ کاملاً توضیح دهید. (۱ نمره)
دانه باشی مرغکانت برچینند / غنچه باشی کودکانت برکنند

۱۶- نوع جناس به کاررفته در بیت زیر با ذکر دلیل مشخص نمایید. (۱ نمره)
پدر با پسر یکدگر را کنار / گرفتند کرده غم از دل کنار

د: نقد و تحلیل نظم (۲ نمره)

۱۷- با توجه به منظومه زیر به پرسش‌های زیر پاسخ مناسب دهید.

۱- حلقه‌زن خانه به دوش توایم / چون در تو، حلقه به گوش توایم

۲- از پی نوست این همه امید و بیم / هم تو ببخشای و ببخش ای کریم

۳- چاره ما ساز که بی‌یاوریم / گر تو برانی، به که روی آوریم

۴- چون خجلیم از سخن خام خویش / هم تو بیامرز به انعام خویش

الف- قالب این سروده چیست؟ (۲۵/۰ نمره)

ب- نوع لحن شعر را مشخص کنید. (۲۵/۰ نمره)

ج- در بیت اول به دلخواه یک واژه وندی- مرگب را مشخص کنید. (۲۵/۰ نمره)

د- تفاوت معنایی ببخشای و ببخش در بیت دوم چیست؟ (۵/۰ نمره)

ه- در بیت سوم کدام کلمه وندی است؟ (۲۵/۰ نمره)

و- در بیت آخر ترکیب سخن خام چه آرایه ادبی را بوجود آورده است؟ (۲۵/۰ نمره)

۹۸/۳/۵ تاریخ امتحان:	رشته: علوم انسانی - پایه دهم	نام درس: علوم و فنون ادبی ۱	نام و نام خانوادگی:
تعداد صفحات: ۳	تعداد سوال ۲۰ و وقت: ۹۰ دقیقه	دبیرستان:	شماره دانش آموزی:

۱۸- سروده زیر را از نظر «حسن و حال حاکم بر فضای شعر» تحلیل کنید. (۲۵/نمره)

چو شد روز رستم بیوشید گبر / نگهبان تن کرد بر گبر ببر
 کمندی به فتراک زین بر ببست / بر آن باره پیل پیکر نشست
 بفرمود تا شد زواره برش / فراوان سخن راند از لشکرش
 بیامد زواره سپه گرد کرد / به میدان کار و به دشت نبرد
 تهمتن همی رفت نیزه به دست / چو بیرون شد از جایگاه نشست
 سپاهش برو خواندند آفرین / که بی تو مباد اسپ و گوپال و زین

ه- نقد و تحلیل نثر (۲نمره)

۱۹- متن زیر را بخوانید و به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.

«طیبی را دیدند که هر گاه به گورستان رسیدی، ردا بر سر کشیدی. از سبب آن سؤال کردند، گفت: «از مردگان ایمن گورستان شرم می‌دارم زیرا بر هر که می‌گذرم شربت من خوردست و در هر که می‌نگرم از شربت من مُردست.»

الف - نقش دستوری واژه «طیبی» چیست؟ (۲۵/۰ نیم نمره)

ب - نوع ساختار واژه گورستان را تعیین کنید. (۲۵/۰ نیم نمره)

ج - در گروه اسمی «هر که» هسته را تعیین کنید. (۲۵/۰ نمره)

د - مترادف واژه ردا را بنویسید. (۲۵/نمره)

۲۰- حکایات‌های زیر را بخوانید و سپس با توجه به قلمرو فکری پیام یا درون‌مایه محوری آن‌ها را، مختصراً بنویسید.

الف- جنازه‌ای را بر راهی می‌بردند. درویشی با پسر، بر سر راه ایستاده بودند. پسر از پدر پرسید که: «بابا در اینجا چیست؟» گفت: «آدمی». گفت: «کجایش می‌برند؟» گفت: «به جایی که نه خوردنی باشد و نه پوشیدنی، نه نان و نه هیزم، نه آتش، نه زر، نه سیم، نه بوریا، نه گلیم.» گفت: «بابا! مگر به خانه‌ی ما می‌برندش؟» (۲۵/نمره)

ب- روزی شخصی پیش بهلول بی ادبی نمود. بهلول او را ملامت کرد که چرا شرط ادب به جا نیاوردی؟ گفت: «چه کنم؟ آب و گل مرا چنین سرشته‌اند.» گفت: «آب و گل تو را نیکو سرشته‌اند، اما لگد کم خورده‌است.» (۲۵/نمره)

ج- ظریفی به در خانه‌ی بخیلی آمد و چشم بر درز در نهاد، دید که خواجه، طبقی انجیر در پیش دارد و به رغبت تمام می‌خورد. ظریف، حلقه بر در زد. خواجه، طبق انجیر را در زیر دستار، پنهان کرد و ظریف، آن را دید. پس برخاست و در بگشاد. ظریف به خانه‌ی او درآمد و بنشست. خواجه گفت: «چه کسی و چه هنر داری؟» گفت: «مردی حافظ و قاری ام و قرآن را به ده قرائت می‌خوانم. و فی الجمله آوازی و لهجه‌ای نیز دارم.» خواجه گفت: «برای من از قرآن آیتی چند بر خوان.» ظریف بنیاد کرد که: «والزیتون و طور سینین و هذا البلد الامین.» خواجه گفت: «والتین» کجا رفت؟ گفت: «در زیر دستار.» (۲۵/نمره)

د- دزدی در شب خانه فقیری می‌جست. فقیر از خواب بیدار شد. گفت: «ای مردک! آن چه تو در تاریکی می‌جویی، ما در روز روشن می‌جوییم و نمی‌یابیم.» (۲۵/نمره)

همواره دل شاد و موفق باشید و شکوفه‌های اندیشه‌تان بارور باد!